

"OD BOJA DO ZMAGE!"

"KDOR NE MISLI SVOBODNO, SE NE MORE BORITI ZA SVOBODO!"

Štev. 33.

Chicago, Ill., 16. avgusta 1907.

Leto VI.

Delavci! Od Minnesote proč! 17,000 rudarjev je še vedno na štrajku! Ne vrjajte lažnjivim kapitalističnim listom, ki poročajo, da je rudarski štrajk končan. Ne poslušajte agentov, kateri so v službi kompanije in kapitalistov!

Haywood v Chicagi.

Združeni zmagamo, nerazdruženi poginemo.

Dne 11. avg. t. l. ob sedmi uri zjutraj se je pripeljal sodrug in rudar Haywood v Chicago, da se odzove vabilu, katerega so mu doposlali čieaški delavci.

Na železniškem peronu ga je pričakovalo kakih 400 oseb, bili so delavci in delavke raznih obrtnih strok in narodnosti. Med pričakujočimi je bilo tudi 5 Slovencev.

Komaj je stopil Haywood na peron, pozdravili so ga burni slavalki v raznih jezikih; mlajši sodrugi in delavci so ga pa hoteli dvigniti na rame, da bi ga nesli po stopnjicah navzgor. Ali tamen je Haywood ubranil s tem, da se je uprl s svojo orjaško močjo.

S kolodvora se je odpeljal Haywood v hotel "Briggs", kjer so ga posetile deputacije raznih organizacij.

Za popoldne je bil napovedan javen shod v Luna parku. Že pred tretjo uro popoldne je bilo kakih 40 tisoč ljudi v parku. Nekoliko minut po treh je godba zaigrala maršeljezo, tedaj je pa vstopil Haywood, katerega je spremljala "socialistična mladinska zveza". Ljudska množica mu je prirejala burne ovacije. Komaj se je preril do govorniškega odra, kajti vsaki delavec mu je hotel seči v roko in tako izraziti svoje veselje, da se je kapitalistom ponosrečil nameravani justični umor v Boise, Idaho.

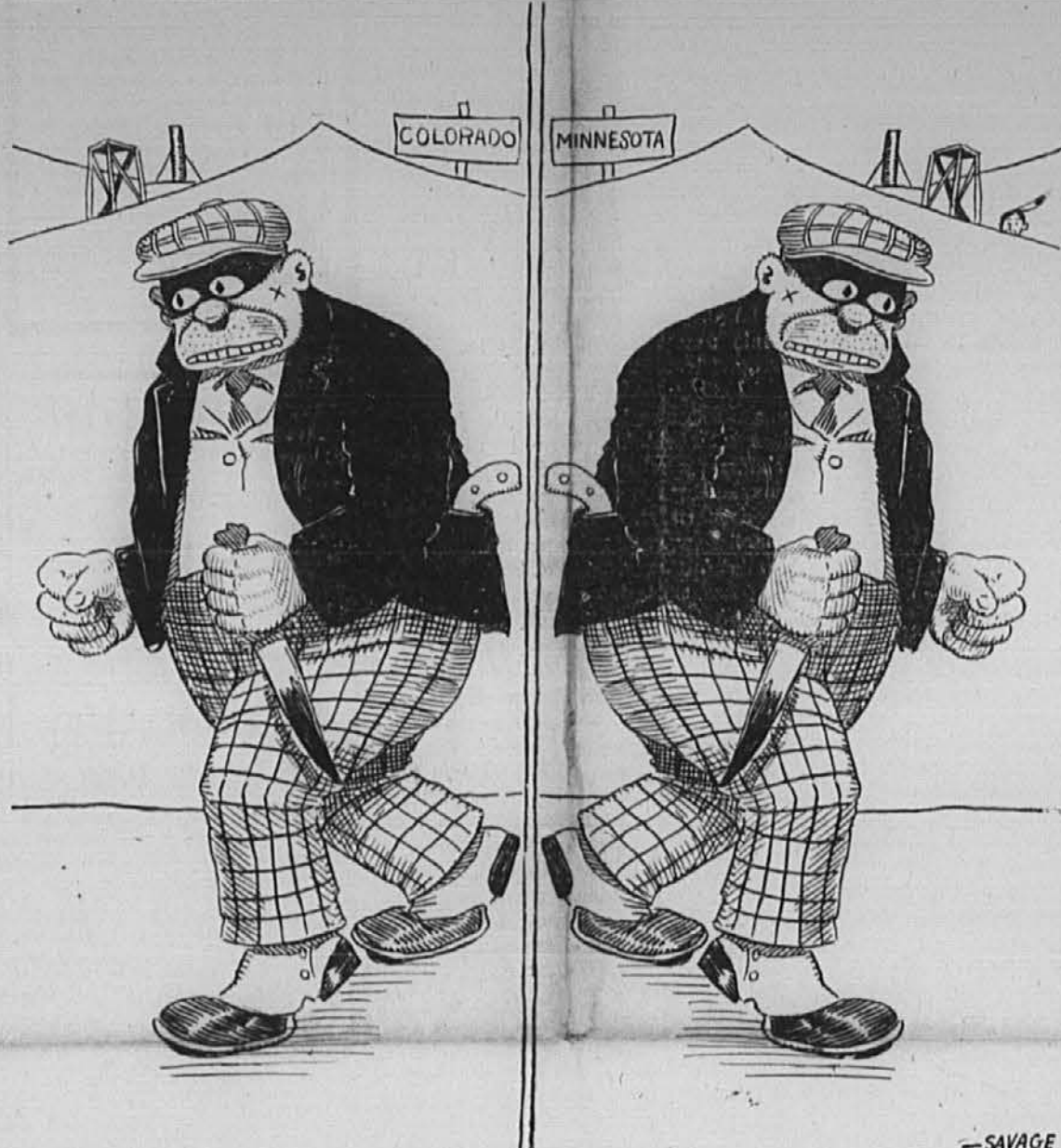
Shod je odprl sootr. Gustav Fraenkel, ki je dal besedo sootr. Nockelsu, tajniku "Chieaške delavske zveze".

Nockels je v imenu organiziranih chieaških delavcev čestital Haywoodu, da je bil spoznan neolžnim. Za njim je nastopil Haywood. Trajalo je nekoliko minut, predno so polegli slavalki in je pričel govoriti Haywood.

Njegov govor se glasi približno tako-le:

"Gospodje in dame, člani "Moyer, Haywood, Pettibone konference", sodrugi, bratje in delavci,

Veselim sreem Vam izrekan danes zahvalo v imenu vseh delavcev na Zapadu. Podpora, katero sem prejel od Vas in drugih akom mojega procesa, je zavrnila, da biva danes med Vami. Edino je, kar me žalosti, da ne vidim danes stati ob mojstrani

Dve različni državi, a jedna in ista taktika kapitalistov in lastnikov rudnikov; nasilje in provokacija zločinov, katerih so potem krivirudarji.

Moyerja in Pettibone. Dovolite mi, da še enkrat povdarim, da se imam vobče zahvaliti delavcem Zdr. drž., posebno pa chieaškim, da stojim danes živ pred Vami. Še sanjalo se ni nikdar državnim uradnikom, ne lastnikom rudnikov, da bi mi kedaj imeli pravično sodbo. Njih načrt, ko so nas odpeljali iz Colorade v Idaho, je bil: nas pod vsakim pogojem obesiti. Pa ne morda radi tega, da bi nas videli umreti, ampak da bi zastrašili delavce, da bi potem za nje delali kot sužnji. Ako bi nas ne bi bili podpirali Vi in drugi, nikdar bi se ne bilo z nami postopalo pošteno tekom procesa. Vi se morda še spominjate, kako so nas s silo odgnali iz Colorade in da se nam je zabranil "habeas corpus" — navadna pravica vsakega ameriškega državljana.

Nihče ne more dvomiti, da je idaški gubernator Gooding le radi tega nekaj dni preje razgovarjal z višjimi sodniki, da so odklonili pravico — "habeas corpus". Vi veste, da smo uložili priziv tudi na najvišje zvezno sodišče. Tudi rezultat je Vam znan. Ali Vi tudi veste, da se je predsednik Roosevelt izrazil o nas, ne da bi ga bil kdo vprašal za njegovo mnenje.

Sedaj je nastal hrup in marsikatera pikra beseda se je čula proti predsedniku. Ko se je polegel vihar, je Haywood nadaljeval:

"Vi veste, da nas je dne 14. oktobra t. l. imenoval neželjene državljan. Ali se naj čudimo, ako se je vsled predsednikovega izraza, lahko skovalo javno mnenje proti nam. Nikdar preje niso delavci v deželi stali taki sovražni koaliciji nasproti. Proti niso bili le vsi kapitalisti, ampak tudi dve državni vladi in zvezna vla-

da. Tako kakor danes pred Vami stojim, predstavljam to, kakor pomeni sloga med delavci. Ker so nam delavci pomagali, radi tega smo zrušili tudi kapitalistično zaroto v mojem slučaju. Radi tega se imenujem tudi tipifikacija združenih delavcev, ker se je v mojem slučaju pokazalo, česar zmorejo združeni delavci. Tipifikacija v tem smislu pomeni, da morajo delavci v razrednem boju stati rama ob rami. Kakor se kapitalisti in trgovci združujejo sebi v dobro, tako se moramo tudi mi organizirati. Mi imamo za rešiti problem, katerega pa nemojemo rešiti, dokler vsi delavci — možki ali ženske — ne delamo složno. Vi unijski delavci tudi ne smete sklepati nikakršnih pogodb z delodajalci. Individuelno ste nič ali nekaj. Dosežete le takrat nekaj, če ste člani velike organizacije."

Potem je Haywood govoril o zgodovini "Zapadne zveze rudarjev. Povedal je, da se je rodila v isti celici dne 15. maja 1903, v kateri je bil on zaprt.

Rekel je, da tekem časa, ko je bil v ječi, nikdar ni smatral sebe za mučenika, da je trdo zaupal, da zadobi prostost, ker je vedel, da ga čuvajo milijoni oči.

Koncem svojega govora se je Haywood toplo zahvalil vsem ženskam, za njih požrtvovalni trud.

Za Haywoodom so govorili še drugi govorniki, med njimi tudi sootr. Mills iz Seattle, Wash.

Ko je Haywood končal s svojim govorom, je na stotine ljudi drlo k njemu. Ženske in otroci s solzami v očeh so ga hoteli objeti, drugi so mu stiskali roke. Taki situaciji pa tudi orjaški Haywood ni bil kos.

Zmučen je sedel na stol. Ali

sprejemni odbor spoznavši situacijo, mu je naglo napravil pot in ga odpeljal k sodrugu Frank Schrecku na 51. in Halsted ulici, da se odpočije.

Zvečer je Haywood še enkrat govoril.

Dne 11. avgusta so chieaški delavci videli in slišali, kaj lahko storé delavci, če so složni.

S sloga lahko dosežejo vse, z neslogo pa sužnost.

Rudarski štrajk v Minnesoti.

Eveleth, Minn., 12. avg.

Delavci, ogibajte se Minnesoti!

Naznanjam vsem slovenskim delavcem v Združenih državah, da boj med rudarji in lastniki rudnikov na Mesabe Range v Minnesoti se bje še na vsej érti. Kapitalistični listi — tudi slovenski! — so zadnje dni nekaj trobili, da so se štrajkarji že vrnili na delo, toda to ni resnica. Bratje delavci, združeni v Zapadni Rudarski Zvezi se niso podali na delo temveč stojé z rama ob rami na štrajku in bodo tudi stali, dokler si ne priborijo svojih pravic.

Boj je v resnici hud. Vse je proti delavcem, bodisi trgovci, delodajalci ali lastnik rudnikov. Pred par dnevi so businessmani iz Eveletha spet strašili s puškami na ramah, a namena niso dosegli. Bratje štrajkarji, katerih je 17,000 na Mesabe Range, stojó trdno kakor skala in se ne boje tudi "rajflov".

Pravijo, da je Amerika prosta dežela, kjer velja za vse ljudi enaka pravica. Če je že kje to grda laž, v Minnesoti je gotovo.

SODRUGI IN SODRUGINJE V CHICAGI!

V nedeljo 18. avg. bo W. D. Haywood govoril v Cream City parku (Riverside) kamor so ga povabili čieški sodrugi na svojo socialno veselico. Slovenski pevski zbor "Orel" v družbi hrvatske "Zora" in čieškega "Karel Marxa" bo pred njim pel marseljezo in druge primerne pesmi. Kdor hoče torej videti in slišati velikega voditelja rudarjev iz zapada, katerem so kapitalisti nad leto dni tesali vislice, ta naj gre v nedeljo v Cream City, Park, Lyons, Ill.

Pri nas je prosta dežela in pravica samo za kapitaliste, za delavce je nič. Dokler smo delodajaleem živinsko tlačili bilo je dobro, a kakor hitro smo 20. jul. odložili orodje in zahtevali malo več svojega produkta, začutili smo takoj pravico, kakoršne dele kapitalisti. Imenujejo nas anarhiste, zato

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

Četrti del.

(Nadaljevanje.)

II.

Po Komoljevem odhodu je Juri precej časa ležal mirno na postelji in sanjaril. Že se je začelo mračiti, ko je stopil v sobo Nikolaj Roganja, spremljevalec in čuv var Jurjeve soproge. Ustavil se je pri postelji in nekaj časa molče ogledoval Jurja, potem se je priklonil in rekel:

"Milostivi gospod, prišel sem Vas prosit, da me odpustite iz svoje službe."

"Tudi ti me hočeš zapustiti, Nikolaj Roganja?" je tiho vprašal Juri.

"Mislim sem to storiti že včeraj — saj veste."

"In moja nesreča ni premenila tvojega sklepa? Oh, ti si junaška duša, Nikolaj Roganja!" In ka-žoň na vrata, je Juri dostavil: "Idi!"

"Milostivi gospod — sporočiti Vam imam še željo, tudi nekdo drugi Vas želi zapustiti."

"Kdo je to? Govori hitro, ker se meni mudi izvedeti, kdo je se moj prijatelj in kdo je moj sovražnik."

"Ne gre se za sovražnika, milostivi gospod; gre se za Vašo ženo, ki ste jo odpodili od sebe in ki želi zdaj oditi."

"Za Hemo se gre?"

"Da, milostivi gospod. Rekli ste, da jo hočete Vi zapustiti, ker nečete, da bi jo ljudje slabo sodili, češ, zapustila je svojega moža v nesreči. Takrat seveda ni slutila, da ji bo njena časna sreča in njeno večno zveličanje naložilo dolžnost, se ločiti od Vas Hema je pokorna hči svete cerkve in stori to, kar sveta cerkev ukaže. To stori tem lažje, ker ste pokazali, da jo prezirate. Dočim ste Katarino Zoranovo dali spraviti v Devin, dočim ste arabsko sužnjo rešili iz krempljev njenega gospodarja in to paganko peljali celo v samostan, niste storili za svojo ženo ničesar."

Juri je vstal s svojega ležišča in dejal Nikolaju Rogonji:

"Idi k moji ženi in reci ji, da želim pred njenim odhodom z njo govoriti."

"S Hemo?" Nikolaj Rogonja je strmel, kakor da se je zgodil kak čudež.

"Da! Reci ji, da jo prosim za ta razgovor in zapomni si, da ga zahtevam. Spravi se!"

Po Rogonjevem odhodu se je Juri domenil z vitezom Petrom Strahom, kaj da zdaj najpoprej storita. Juri je bil ves premenjen. Navdajala ga je zopet stara energija. Dogovoril se je glede vseh posamičnosti in potem je vitez Strah odšel, da ukrene, kar je bilo določeno. Koj po Strahovem odhodu je stopil Hasan v sobo. Ko ga je Juri zagledal, mu je ukazal, naj poišče zakladnika in ključarja Grima in mu sporoči, da prinese ves denar, kar ga je patrijarhov pooblaščenec izplačal za prodane pravice devinskega vladarja.

Juri je bil tako zatopljen, da več trenutkov niti zapazil ni, da se Hasan ni premaknil z mesta. Ko je novič zagledal sužnja, ga je prešinila jeza.

"Kaj misli že vsak suženj, da se bom pred njim opravičeval in mu dokazoval, kaka krivica se mi je zgodila. Spravi se, Hasan! Kaj ne vidiš, da eno ubijem, če me vprašaš le eno samo stvar?"

"Torej ste me izdali, ker me hočete ubiti," je dejal suženj in glas se mu je tresel razburjenosti.

"Ubijte me, gospod, sicer moram jaz ubiti Vas."

Hasan je pokleknil in je nagnil glavo kakor pred rabljem.

Juri se je zasmejal prisiljeno in norvožno.

"Tvoja kri ni vredna, da bi omadeževala moj meč. Za-te imam pasji bič."

"Vaš pasji bič je slab, milosti-

vi gospod, temna koža pa je trdna."

"To naj poskusijo moji hlapci."

"Poskusili so to že, a so omagali."

"Kaj praviš?"

"Da omagali so. Bičali so Zulejko, bičali jo tako, da je kri eurkoma od nje tekla, ali niso je mogli pripraviti do tega, da bi bila le enkrat zaklicala."

"Kdo je to ukazal?" je kričaje vprašal Juri in zgrabil svoj meč. "Vitez Tomaž Retinski je to ukazal, dejal je, da ste Vi, milostivi gospod, naročili, Zulejko izbičati in jo potem izročiti Rajmondu."

Juri ni več poslušal. Gologlav je hitel iz sobe in na cesto, da o-svobodi Zulejko, a prišedši na trg, je naletel na Tomaža Retinskega.

Tomaž Retinskega so spremljali štirje graščaki, ki so vedno zvesto stali na strani devinskega vladarja. Ali Juri je bil tako razburjen, da jih niti videl ni. Z mečem v roki se je postavil pred svojega nekdanjega varuha in ga meril od nog do glave.

"Ah, Tomaž Retinski! Torej si vendar zapustil svoje sokolsko gnezdo pri kraški Kostonjčevici. In na pravo mesto si se postavil, ko si prevzel poveljstvo mojih hlapcev in postal birač, ki biča ženske. Kaj misliš, da mi je patrijarhov legat vzel ves pogum, tako da se ne bom upal kaznovati takega hudodelstva?"

Tomaž ni hotel razumeti Jurjeve grožnje. Bil je ves zaprašen in oborožen, tak, kakor je prijezdil pred nekaj urami v Čedad.

"Slušaj me, Juri," je dejal in namignil slugam, da se odstranijo. "Govoriti moram s teboj."

"Govori — a hitro."

"Juri — jaz vem vse. Komaj dve uri sem v Čedadu. Zvesti tvoj prijatelj, vitez Peter Strah, mi je vse popisal. Verjemi, Juri, menil je le na tem, da te rešim. Pozabljeno bodi vse, kar je bilo; svoje življenje sem posvetil tvoji rešitvi. Poslušaj me, Juri, in pri spominu na tvojo mater te prosim, veruj vsaj enkrat v pravo prijateljstvo in upašuj nasvete izkušenih ljudi."

Vsa družba je šla z Jurjem nazaj na stanovanje viteza Straha. Nihče ni med potom izpregovoril besede. Šele, ko so šli v mali in tesni Strahovi sobici, se je Juri obrnil k Tomažu in z očitno porogljivostjo dejal:

"Torej razloži mi zdaj svoje modre nasvete."

Jurjeva zbadljivost ni spravila staršega Tomaža iz ravnovesja. Resno in z izrazom pravega prijateljstva je položil svojo roko na Jurjevo ramo.

"Poslušaj me mirno in nikar se nerazburjaj. Med vsemi obtožbami patrijarhovega legata so samo tri resnično nevarne. Prva teh obtožb se tiče tvojega razmerja s sužnjo Zulejko. Ker so tvoji hlapci Zulejko izbičali in jo potem izročili njenemu gospodarju Rajmondu, je ta obtožba ovržena in nična in lahko bo prepričati ves svet, da se ti je zgodila krivica."

Juri ni odgovoril, nego se je le nasmešnil.

"Druga nevarna obtožba se tiče morilca Komolje. Ti boš gotovo lahko dokazal, da Komolje niti poznal nisi, niti vedel, da je umoril pobožnega Antona Kastelana, ko si mu obljubil svojo podporo in svojo zaščito. Primi Komoljo, izroči ga cerkveni oblasti in tudi ta obtožba papeževega legata razpade v nič."

Juri se je zopet nasmešnil. Njegov nasmej je izražal neomejeno preziranje in Tomažu se je zdelo, kakor bi se Jurju smilil s svojimi nasveti.

"Ali me nečes poslušati, Juri?"

"O da," je rekel Juri, "prav rad te poslušam, kar nadaljuj."

"Tretja nevarna obtožba je, da si krivoverec. Edini dokaz za to, ki ga je navedel škof Kukanja, je ta, da si bil navzočen, ko je storil Galengano krivoversko smrt. Ako priznaš, da imaš ljubavno zvezo s Katarino, da si bil slučajno v njeni hiši, ko je Galengano umel kot

žrtev krivoverskega fanatizma, ti tudi s to obtožbo ne pridejo do živega."

"Ti si blazen, Tomaž, popolnoma blazen, če misliš, da se bom ravnal po tvojih nasvetih. Vsi ste blazni, ki kaj takega mislite." Juri je to rekel čisto mirno, samo bled je bil kot smrt in stari Tomaž je živo čutil, da bi bil Juri vsakemu drugemu človeku na take nasvete odgovoril z mečem.

Juri je na kratko pojasnil svoje razmerje do

Nekaj o zločinu in zločincih.

Amerika je dežela zločincov! Umori, tatvine, ropi in nasilni napadi najnižje vrste so na dnevnem redu in posledica tega so polne ječe in kaznilnice. Kako priti v okoliščini? Kako popraviti ljudi in rešiti deželo strahu in skrbi pred kriminalci?

Tako pravijo in se povprašujejo naši dobri in modri politiki, pobožni škofje in drugi taki za "občni blagor" vneti možje, kateri zdaj tratijo čas v hladnih letoviščih na obalah mirnih jezer. Dobri reformatorji bi radi "kar v par dneh pometli s "zločinom" in uredili celo republiko tako, da bi bil lahko vsak pošten človek na vsakem kraju in vsak čas varen pred "hold-up-manom" ali kako prostitutko. —

Kaj pa je zločin ali hudodelstvo? Kdo so zločinci? Kdo napravi zločine? Ali je zločin res prirojeno svojstvo, kateremu se človek mora podvržiti? Ali je posledica slabe vzgoje in piete izobrazbe? Ali pa morda zločinci vstajajo radovoljno med nami in kradejo in morijo samo za kratek čas?

Pojdimo na dno človeške družbe, v strugo ubožnih slojev v velikomestnem življenju, kjer ima po zadržanju naših dobrih "filantropistov" zločin svoje korenine. — Vzemimo deklico. Rojena v revščini, v kaki umazani luknji, v nezdravem zraku, izpostavljena je takoj po rojstvu vsemu človeškemu zlu. Roditelj sta žrtvi dolgega delavnika in nizke plače. Prihranila morda ravno toliko, da bi hčerko lahko preživela, a kaj, ko pa ima hčerka morda pet ali šest bratčev ali sester. Deklica odraste in začne hoditi. Manjka kruha, manjka obleke; na pol gladno in na pol nago leta otroče okoli dokler je mati ne pošlje v šolo. Deklice bolj srečnih staršev se sramujejo raztrgane soušenke in jo prezirajo, odrivajo in zasmejujejo "kjeribodi". Dekleta to boli. Pristidijo se ji take tovarišice in obenem se ji pristidi tudi šola. Zanimarja poduk in se kmalo odtegne šoli. Zdaj se šel začne trnjeva pot. V slabem, zanemarjenem obleki, ki ji služi v zimi in poletju, v mrazu in vročini, sirota tava okoli po ulicah in parkih, samo da uteče domu, kjer revščina zija z vseh kotov. Tam ogleduje lepe avtomobile in kočije, v katerih sede bogate opravljene gospodične. Postaja pred krasnimi izložbami, kjer se kar blišči finih tkanin in svile. Postaja pred restavracijami in pekarijami, odkoder prihaja fin duh po pečenki in raznovrstnem pecivu... Ko je stara štirinajst ali petnajst let, mora iti že v fabriko. Stara dva ne moreta delati več; njuna delavna moč je do kraja izrabljena, izmozgana, zato mora hči na delo, da zasluži sebi in staršem za hrano, obleko, premog, rent itd. V kakoj zakajenej delavnici za obleke, klobuke itd. ali v zaduhlem basementu kake prodajalne se izrablja njena, še nerazvita delavna moč. Delavnik je seveda dolg, kakor je dolga svitloba dneva. Pol ure zamude pomeni zgubo polovice dnevnega plače. Zaslužek je majhen; s prvega morda dobi 5—6 dol. na teden. To pa zadostuje komaj za hrano in stanovanje, za druge potrebnosti ne ostane nič. Ona je pa delavka, ima prijateljice in zato hoče imeti tudi spodobno obleko. A kako priti do denarja? Njene bližnje tovarišice — žrtve istih razmer — so dobro oblačene in tudi kaj boljšega imajo za "dinner lunch". Dekle se čudi: kaj je s temi tovarišicami? ne zaslužio nič več kakor ona, a vendar so na boljem. Tovarišice se namuznejo in jo zapletejo v pogovor. Zvečer po končanem delu jo vzamejo s seboj in jo — tolažijo, da se ni treba nič bati. Ulice so ozke in temne... nihče je ne pozna — res, čemu bi se bala... imela bo vsaj novo obleko in lep črn trak za v lase...

"Kaj je vaša obtožba" "offi-

cer?" vpraša sodnik. "Ponočno nadlegovanje v tej in tej ulici; pasantje nimajo miru," odgovori policaj, ki je deklico aretirad.

Za zasačeni prvi "zločin" ji navadno naložijo majhno denarno kazen in stroške. Ker pa dekle nima denarja, pošljejo jo v prisilno delavnico, da odsluži dotično svoto. Tam se snide s stoterimi takimi "zločinkami", ktere sta revščina in glad prignala do nizke in umazane obrti. V ječo je prišla vsa skesana in s trdno obljubo, da nikoli več ne zaide na napačno pot, a ječo je zapustila — zrela za vsak, še tako nizek čin. Njeno mesto v fabriki ali prodajalni je zasedla druga delavka in ona zastonj poprašuje po novi službi. Poštenega dela je nihče ne da — živeti mora, zato pa gre spet v one ozke in temne ulice, kjer je bila prvič zasačena. Saj zdaj ne bo več! — V zaporu se je dovolj naučila, kako je treba delati in se ogibati, da ne pade policajem v roke. —

Tukaj, gospoda moja! — tako se rode zločinke. Na tisoče in stotine deklet — dobrih, poštenih in delavnih deklet — na ta način pade in propade brez vsakega posredovanja zloglasnih trgovcev.

In moški zločinci? — Ravno tista povest pri dečku v mladih letih. Lačen in razcapan meče žogo na ulici, dokler ga policaj ne zapodi domov. V poletni vročini se gre kopat v umetno jezero na kak park, a tu ga zgrabi policaj, dobro našeška in spet spodi domov. Revna mati mu da kosček z naročilom, da naj gre na bližnji železniški tir in pobira kosce premoga, ki so odpadli z lokomotive. Fant gre in pobira premog, a tu ga zapazi železniški čuvaj, ga vlovi in pretepe ali pa izroči bližnjemu policaju, kateri mu navije ušesa in zapodi domov. Tako je fant že v zgodnjih letih zadobil mrznjo do javnih čuvajev "miru in reda". Ko je odrasel in ušel pičlemu podniku v šoli, začne se lov na delo. Dan za dnevom leta od fabrike do fabrike, od šapa do šapa, a slučajno nikjer ni dela. "Pridi jutri — čez en teden, pridil čez štirinajst dni," mu navadno pravi boss. Slednjič mu kje pri kakšnem kanalu ali plavžu potisnejo lopato v roke. On dela, suče lopato vsak dan po deset ur ali pa še več; sili se in znoji, da ne bi postal za drugimi, da bi pokazal, da je dober delavec. Toda delo je prenaporno, težko; on je še mlad, šibak, delo mu zaide v mišice, preide v kosti — posledica je omaganje in morda tudi bolezen. Ko je okreval in se čutil sposobnega za lopato, ni imel več dela. Njegovo mesto je zavzel drugi in njemu se je reklo, da ga ne potrebujejo več. Čemu pa prosi lopate, ko ve, da je ne more sukati. Šel je drugam, a povsod isti odgovor: ni dela. Toda želodec hoče imeti svoje delo! In fant se loti zadnjega sredstva...

"Kaj je zakrivil?" vpraša spet sodnik. "Vlom in poskušena tatvina; krivdo je priznal," je policajev odgovor. "Trideset dni in stroški," se glasi obsodba in "zločinec" je odpeljan v ječo. Tam pride v dotiko z starimi in izkušnimi tatovi in roparji, kateri so tudi nekdanji z gladom v želodec skušali ukrasti hlebec kruha. Novodošleca vzamejo le-ti zločinci takoj v "šolo" in ga nauče, kako mora biti dober tat in prebrisan ropar, da ga ne dobi vsak policaj v roke. In ko nesrečnež prestane kazen in zadobi prostost — zrel je za vsako hudodelstvo. Nekaj časa išče dela, ko ga pa le ne dobi, po da se zopet na ponočno rokodelstvo. To pot ima večji uspeh; krade nevirano in lahko uteče policajem. Tako se je naučil v ječi.

Tako cvete zločin. Na stotine, na tisoče takih zločincev rode vsaki dan — razmere v katerih so ti ljudje zrasli, preden so bili zločinci. Naš družabni sistem s svojim kapitalističkim proizvajanjem, s svojimi ječami in prisilnicami dela kriminalce. To ostane pribita resnica. Mesto, da bi človeku, ki je bil primoran prvič prestopiti mejo dostojnosti, da bi takemu človeku dali priliko pošteno slu-

žit kruh, zapro ga v ječo, — v šolo tatovov in morilec — od koder se vrne šele pravi zločinec. Tak družabni sistem, ki potisne v roke pešice kapitalistov vsa produktivna sredstva, in pusti na tisoče in milijone zdravih delavskih moči brez dela, tak sistem mora proizvajati morilec, roparje, tatove, pijance, lumpe in postopake. Človek, kteremu so odvzeta vsa sredstva do poštenega življenja, je prisiljen biti zločinec, če hoče živeti. Prave in resnične lumpe, takozvane bume in trampe, ima tudi današnji kapitalistični sistem na vesti. Ti ljudje se pomešajo med brezposelne delavce, ki so na vsakdanjem lovu na delo, in se opravičujejo, če mi bi tudi radi delali, pa dela ne moremo dobiti.

Vi, modri državniki, človekoljubni milijonarji, pobožni škofje in drugi taki "would-be-fajtari" proti zločinu! Vsak možki in vsaka ženska v naših kaznilnicah in ječah, vsaka zavržena kreature v zloglasnih hišah — bi rada zamenjala prostor z vami! Pritrgajte si malo na svojih dividendah, na maistnem profitu, in dajte ljudem sredstva za proizvajanje; dajte jim dela in zločin bo omejen. Ne dela s zanikrno plačo, temveč z dobrim zaslužkom, da bo vsakdo lahko pošteno preživel sebe in svoje. Dokler pa ne pride do tega preobrata, do preobrata družabnega sistema — za kterim stremi socializem — tako dolgo bodo vedno polne ječe, polne kaznilnice in škripala bodo večala. —k.

"Glas Svobode"

[THE VOICE OF LIBERTY]

WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co
669 Loomis St. Chicago, Ill.Entered at the Post Office at Chicago, Ill., as
Second Class Matter.

Subscription \$1.50 per year.

Advertisements on agreement.

Prvi svobodomiseln list za slovenski
narod v Ameriki."Glas Svobode" izide vsaki petek
a velja za AMERIKO:

za celo leto\$1.50

za pol leta 75c

ZA EVROPO:

za celo letokron 10

za pol letakron 5

Naslov za dopise in pošiljke je
"Glas Svobode"

669 Loomis St. CHICAGO, ILL.

Ako se delavci združijo, dose-
gli bodo, kar bodo hoteli.Na kapitalističnem trgu bodo
znižali ceno mešdnim suženjem.
Kriv je tega Landis in njegova
številka, "29,240,000".Mohamedanci v Perziji kolje-
jo kristjane, Francozi pobijajo
Mavre, Japonci davijo Korejce
— igralci "miru" v Haagu ubi-
jajo pa čas, denar in — muhe, Ve-
lik, velik, velik je napredek na
špici človeške družbe!V lozah — na gorenjem polo-
toku države Michigan je pod kaz-
nijo prepovedano razviti rudečo
zastavo. O priliki Haywoodovega
prijoda v Chicago dne 11. avg.
t. l. so pa socialisti razvili rudečo
zastavo na glavnem chikaškem
kolodvoru in nihče jim ni tega
brnil. Zdač pa nastane vpraša-
nje: ali je država Michigan sploh
v Ameriki?Občudovanja vredno je plemo
naših Pavliharjev in Maslarjev.
Vročina pasjih dni je revčkom
tako napihnila možgane, da so
jim že začeli puhteti — v nič. Ta
gola fakta se že da opaziti pri
Maslarjevem Pavlihu v Clevelan-
du. Neki listič "Danica", ktere-
ga bere morda troje ljudi v celi
Ameriki, se je skrčil za polovico
svoje velikosti odkar pavlihari in
maslari med Clevelandčani. Ako
nam "bog da" še kaj vrlih dni,
upamo, da bo šla tudi ostala po-
lovica "Masla" rakom živžgat —
na veliko veselje neke čudne vr-
ste liberalcev. Posledice istega
"tajanja možgan" je opaziti tudi
na duševnih odpadkih chikaške-
ga Pavlihe (iz Šiške!). Edino
sredstvo, ki bo morda odpomoglo
tej bolezn, je papežev žegen, kte-
rega prinese v "škrniču" z Ri-
ma tretji Pavliha.Vsled primanjkuječih sredstev,
restalnosti pavliharske službe,
nejednosti med pavlihovei in
vsled pavliharske ošabnosti, "da
bodo prvi — za drugimi", skle-
nil je chikaški Pavliha, da sezida
turn pri svojem teatru — iz ma-
sla.Slovenski kapitalistični in me-
ščanski listi so poročali zadnji
teden, da je rudarski štrajk v
Minnesoti "stvar preteklosti".
Poročali so to čisto mrzlo s par
besedami, kakor da bi zabelježili
novico, da je nekje krava vrgla
trojčke. Toda tudi one poteze so
bile — laž.Štrajk na Mesaba Range še ni
končan! V rudnikih delajo tuiz-
tam sami skabje pod varstvom
revolverjev in pušk. Ali imajo
naši meščanski listi s svojimi zla-
ganimi poročili o štrajku namen
odati reklamo za garjeve in
skabe?Generalni štrajk telegrafistov!
Telegrafski vslužbenci cele repu-
blike in Canade so "zunaj", "Ne-
zaželjeni državljani" se gibljejo,
kaj!— Kapitalisti kujejo v zborni-
cah zakone v korist kapitalistom.Delavci so pa tako neumni, da vo-
lijo kapitaliste ali pa njih privr-
žence v zbornice, da jih s pomoč-
jo zakona še trdnješe priklenijo
na moderno sužnost.Ali ni to v zasmeš proletaria-
tu? Delavci bi se lahko otresli
suženstva, če le hočejo. Toda de-
lavci nočejo svobode, poleg pa še
zahmejujejo tiste, ki jim kažejo
pot k svobodi. Ali ni to narobe
svet?— Nemški cesar Viljem II., ta-
ko poročajo časniki, je dovršil
spominsko sliko, katero hoče po-
dariti sirotam in vdovam, ki so
izgubili svoje v rudniški kata-
strofi v redenskem revirju me-
seca januarja tega leta. Slika
predstavlja angelja pred vhodom
v jamo.Ta slika, katero je baže dovršil
kronani komedijant, je čisto na-
vada podla nesramnost. Angelj
pomaga v krščenem veroizpo-
vedanju mir — ves svet obsejajo-
čo ljubezen Vsegamogočnega.
Ako je Viljem drugi iz svojega
veroizpovedanja hotel imeti sim-
bol za svojo sliko, potem naj bi
bil nad vrati naslikal režečega
satana. S tem bi bil zadel v črno.
Ako našim potomcem ne bo o-
stalo od Viljema II. nič drugega
za spomin, kot njegova umetni-
ška dela, vzlic temu bodo vedeli,
da je začetkom 20. stol. po Kr. r.
vladal mogočen in velik narod na-
vaden bedak.— V Maroku zopet vre. Arab-
ci, nekdanji nositelji kulture, se
hočejo otresti evropskega jar-
ma.Segli so po navadnih brutalnih
sredstvih, kačerskih se poslužu-
jejo tudi takozvani kulturni na-
rodi med seboj, če si posežejo v
lase.In rezultat?
Vse evropske "kulturne" dr-
žave vpijejo soglasno, da je treba
v Maroku iztrebiti Arabce —
Mavre, če je treba tudi žene in
otroke. In tako delo imenujejo
kulturno? Fej!— Veteranci v Danville, Ill.,
ki so se vdeležili meščanske in
špansko-ameriške vojne, so dali
tudi lažnjivemu kapitalistične-
mu časopisju krepko moralično
breg, ki bo imela tudi zle gospo-
darske posledice za časnikarske
kozake.Še ko je trajala obravnava pro-
ti Haywoodu, so stari vojaki go-
drali očitno glede listov, ki so
po naročilu kapitalistov pisali
proti Haywoodu. Ali ko je čika-
ška "Tribune" še potem pisala,
da je Haywood kriv, ko so ga po-
rotniki spoznali nedolžnim, se je
pa stari vojakom pretrgala nit
potrpežljivosti. Enajst je takoj
prvi dan odpovedalo enoletno na-
ročnino, tem so pa sledili kmalu
drugi.Tudi v čitalnici, ki se nahaja
v vojaškem domu, ne vzame nobe-
den veterane "Tribune" v roke.
Dobro!Radovedni smo, če so bodo slo-
venski ameriški delavci kaj na-
učili od teh starih vojakov? Ali
se bodo res dali ameriški sloven-
ski delavci osramotiti po starih
vojakih in bodo še v bodoče pod-
pirali take slovenske časnike, ki
so pisali proti Haywoodu? Vede-
remo.— Ha, zakon! Čudna beseda,
kaj ne?Pred njim smo vsi enaki, tako
pojejo kapitalistični časniki.

Ali mar nismo?

Zakaj nismo? Saj je vendar
pred nekaj tedni sodnik Landis
obsodil J. D. Rockefellera, ozi-
roma trust za olje na \$29,240,000
globe. Ali ne dokazuje to nare-
kovanje globe, da smo v Ameriki
vsii enaki pred zakonom — siro-
maki in milijonarji?

Ah, kaj še!

Rockefellerja boli tolikor pla-
čati 29 milijonov, kakor delavec,
če mora plačati cent globe.Če je delavec obsojen le na par
tolarjev globe, že mora v ječo,
ker jih nima, da bi plal globe.To jasno dokazuje naslednji do-
godek:F. W. Bates, 15 Walnut ulica
v Quincy, Ill., po pokličen stroj-
nik in priden delavec je zgubil
delo. Obenem je pa tudi nevar-
no zbolela njegova soproga.
Zdravnik je odredil, da naj pije
soproga kolikor največ more mle-
ka. Bates je stradal, da so mu
pokale kosti, da je le svoji sopro-
gi kupil mleko.Iz starih koles je sestavil bi-
cikelj, katerega je ponudil na
prodaj. A nihče ga ni hotel ku-
piti.Slednjič je pošel zadnji cent
v hiši bede, žalosti in tuge. Ba-
tes ni mogel več gledati svoje
gladne na smrt bol

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

s sedežem v Chicago, Illinois.

Predsednik: JOHN STONICH, 559 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
 Podpredsednik: MATIJA STROHEN, 443 Main Str. La Salle, Ill.
 Tajnik: MARTIN KONDA, 669 Loomis St., Chicago, Ill.
 Zapisnikar: ANTON MLADIČ, 937 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
 Blagajnik: FRANK KLOBUČAR, 9617 Ewing Ave., South. Chicago, Ill.

Nadzor-
 niki: DAN. BADOVINAC, Box 55, Du pue, Ill.
 JOHN VERŠČAJ, 1411 Clarence Ave. Chicago, Ill.
 MATIJA STROHEN, 443 Main Str. La Salle, Ill.

Pomožni
 odbor: MARTIN POTOKAR, 564 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
 MOHOR MLADIČ, 617 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
 JAKOB TISOL, 9002 Strand St. So. Chicago, Ill.

Bolniški
 odbor: MARTIN SKALA, Box 1056 Ely, Minn.
 JOŠIP MATKO, Box 481 Claridge, Pa.
 MATIJA PEČJAK, 819 Chestnut St. Johnstown, Pa.

SPREJETJE NOVIH DRUŠTEV.

Novo društvo "Dolenjec" št. 71, Leadville, Colo., sprejeto v S. N. P. J. 1. avg. 1907. Imena članov: Mohor John, 4392; Peterlin Mihael, 4393; Pivk John, 4394; Jara John, 4395. Čerščak Matija, 4396; Pezdirc Anton, 4397; Sternad John, 4398; Loušin Frank, 4399; Praprotnik Frank, 4400; Stibernik Karl, 4401; Tomazič Frank, 4402; Selan John, 4403; Petje Ignac, 4404; Znidarski Jos., 4405. Društvo šteje 14 članov.

SPREJETJE NOVIH UDOV.

(Poročilo za mesec julij.)

K društvu "Slavija" št. 1, Chicago, Ill.: Vinko Cigančič, 4219; Jos. Kocijan, 4220; Jos. Sluga, 4221; Jos. Gasperlin, 4222; Math. Darovič, 4223. Društvo šteje 158 članov in 8 članice.

K društvu "Triglav" št. 2, La Salle, Ill.: Math. Kump, 4316; Frank Kamnikar, 4317; John Kaučič, 4318; Anton Kaučič, 4319; Anton Maček, 4320; Louis Sebern, 4321. Društvo šteje 153 članov in 8 članice.

K društvu "Bratstvo" št. 4, Steel, O.: Stanislav Kališevski, 4305; Val. Pirnat, 4306; Louis Movkon, 4307; John Skroma, 4308; Stefan Teodorov, 4311; James Pampa, 4057. Društvo šteje 39 članov in 2 članice.

K društvu "Naprej" št. 5, Cleveland, O.: Matija Hribljan, 4224; Alois Moškerc, 4225; Rudolf Kosak, 4226; Mihael Lukner, 4227; August Jarc, 4228; Anton Stefančič, 4229; Frank Vidmar, 4231; Frank Zabukovec, 4232; Anton Pintar, 4233; Jak. Zolnar, 4234; Alois Kurent, 4235; Jakob Hočvar, 4236; Filip Pirc, 4237; Ivan Močnik, 4238; Martin Marintz, 4239. Društvo šteje 110 članov.

K društvu "Bratstvo" št. 6, Morgan, Pa.: John Železnik, 4309; Jakob Martinc, 4310. Društvo šteje 90 čl. in 6 članice.

K društvu "Bratoljub" št. 7, Claridge, Pa.: Matija Batič, 4241. Društvo šteje 34 čl.

K društvu "Delavec" št. 8, So. Chicago, Ill.: Frank Lovšin, 4240. Društvo šteje 67 članov in 1 članice.

K društvu "Bratstvo Naprej" št. 9, Yale, Kans.: Jak. Škufca, 4242; Martin Golob, 4243; Ivan Petek, 4244; Andrej Možina, 4245; Frank Polšak, 4246; John Halacz, 4247; Vinc. Junt, 4248; Blaž Mihalek, 4249; Frank Spec, 4250; Ant. Čekovsky, 4251; Anton Maren, 4252; Rulof Kranjc, 4253. Društvo šteje 139 članov in 9 članice.

K društvu "Trdnjava" št. 10, Rock Springs, Wyo.: Ivan Ogrinc, 4322. Društvo šteje 77 članov.

K društvu "Sokol" št. 11, Roslyn, Wash.: Frank Horvat, 4265; Nikola Zdrak, 4266; Ivan Golik, 4267. Društvo šteje 66 čl.

K društvu "Edinost" št. 13, Wheeling Creek, O.: Viktor Salar, 4314; Alois Hočvar, 4315. Društvo šteje 60 čl. in 4 članice.

K društvu "Sloga" št. 14, Waukegan, Ill.: John Malovrh, 4324; Math. Škof, 4326; Jernej Mikoš, 4325; Ivan Zakovšek, 4323. Društvo šteje 33 čl.

K društvu "Zarja" št. 15, Ravensdale, Wash.: Anton Arko, 4302; John Podkrajnik, 4301. Društvo šteje 62 čl. in 6 članice.

K društvu "Sloga" št. 16, Milwaukee, Wis.: Fr. Sedmínek, 4327; Mihael Cajner, 4328; Ant. Trnovšek, 4329; Louis Kitt, 4330; Mat. Golob, 4331; Matevž Janšavnek, 4332; Fr. Ban, 4333; Jos. Ban, 4334; Jos. Gačnik, 4335; Jos. Kocijan, 4336; Franca Matiz, 4337. Društvo šteje 158 čl. in 5 članice.

K društvu "Orel" št. 21, Pueblo, Colo.: And. Boštjančič, 4270. Društvo šteje 48 čl. in 1 članice.

K društvu "Danica" št. 22, Trimountain, Mich.: Fr. Jerovšek, 4341; Jak. Jerbič, 4342; Anton Pavlin, 4343; Ant. Organič, 4344; Paul Kojak, 4345; Nikola Stimak, 4346.

K društvu "Edinost" št. 23, Darragh, Pa.: Alois Lipovnik, 4288; Fr. Povše, 4289; Fr. Šteh, 4290; Ivan Prošt, 4291; Mike Mackovšek, 4292; Ant. Kana, 4293; Anton Aubelj, 4294; Matija Jurekovič, 4295; Alois Berlič, 4296; Fr. Gradišek, 4297; Jože Peče, 4298; Fr. Cerar, 4299. Društvo šteje 127 čl. in 2 članice.

K društvu "Šmarnica" št. 24, Jenny Lind, Ark.: Anton Hans, 4347; Andrej Obič, 4348. Društvo šteje 52 čl. in 2 članice.

K društvu "Zora" št. 25, Tercio, Colo.: Fr. Polinšek, 4349. Društvo šteje 49 čl. in 1 članice.

K društvu "Celje" št. 27, Frontenac, Kans.: Jer. Hribar, 4350; Stefan Kabina, 4351. Društvo šteje 69 čl.

K društvu "Novi Dom" št. 28, Greenland, Mich.: Jurij Elenič, 4261. Društvo šteje 29 članov.

K društvu "Domovina" št. 29, Thomas, W. Va.: John Zupančič, 4353; Fr. Maub, 4353. Društvo šteje 38 članov.

K društvu "Popotnik" št. 30, Weir City, Kans.: Martin Premk, 4356; John Selan, 4354; Anton Simončič, 4355. Društvo šteje 83 čl.

K društvu "Sava" št. 32, Winterquarters, Utah: John Jontes, 4258; Leo. Kos, 4262; John Planinšek, 4266; John Opora, 4257; Jos. Pistotnik, 4256; Martin Moneta, 4254. Društvo šteje 61 čl.

K društvu "Naš Dom" št. 33, Ambridge, Pa.: Jos. Brule, 4263. Društvo šteje 25 čl. in 3 članice.

K društvu "France Prešern" št. 34, Indianapolis, Ind.: Jakob Platiša, 4349; Martin Gerbič, 4359; Joe Bahar, 4337; Mihael Martič, 4360. Društvo šteje 63 čl. in 5 članice.

K društvu "Zvestoba" št. 35, Chicopee, Kans.: Jos. Jalsko, 4362; Peter Oleksijin, 4363; Bernard Hribar, 4361; Jos. Intikar, 4364. Društvo šteje 53 čl. in 5 članice.

K društvu "Proletarec" št. 37, Lowellville, O.: Fr. Pokrešnik, 4303; Joe Arah, 4304.

K društvu "Ilirija" št. 38, Kenosha, Wis.: Fr. Lulik, 4300; John Humar, 4313. Društvo šteje 25 čl. in 3 članice.

K društvu "Narodni Vitez" št. 39, Chicago, Ill.: John Petrič, 4169. Društvo šteje 63 čl. in 3 članice.

K društvu "Zvon" št. 40, Durango, Colo.: John Zagoran, 4365. Društvo šteje 47 čl. in 1 članice.

K društvu "Slovenija" št. 41, Irwin, Pa.: Fr. Gorenčič, 4366. Društvo šteje 56 čl.

K društvu "Večernica" št. 42, Aldridge, Mont.: Jos. Novl, 4312. Društvo šteje 25 čl.

K društvu "Mlad. Danica" št. 44, Conemaugh, Pa.: Karl Mikolič, 4388; Jos. Gričar, 4389; Jos. Kastelic, 4390. Društvo šteje 57 čl.

K društvu "Gorenjec" št. 46, Oregon City, Oreg.: Ivan Kordič, 4278; Rock Zadnikar, 4273; Jos. Ambrožič, 4272; And. Kodre, 4271; Fr. Martinak, 4274; Blaž Lombar, 4275; Lovrenc Oman, 4276; Luka Semenič, 4277; Matevž Poljner, 4279; Ivan Žakej, 4280. Društvo šteje 24 čl. in 1 članice.

K društvu "Triglav" št. 48, Barberton, O.: Paul Klinp, 4370; Anton Jerina, 4367; Terezija Klinp, 4363; Ivanka Troha, 4368. Društvo šteje 53 čl. in 2 članice.

K društvu "Ljubljana" št. 49, Girard, O.: Anton Jančar, 4371. Društvo šteje 32 čl. in 3 članice.

K društvu "Zvezda" št. 52, Broughton, Pa.: John Jereb, 4375; Mike Maley, 4372; Anton Lekše, 4373; Fr. Franc, 4374.

K društvu "V boj

Ostudna hinavščina Am. Slovenca.

V štev. 35. z dne 9. avg. t. l. se zopet iz samega sebe norčuje čičaški župnik Ant. Sojar pod imenom "Pauliha s Centre". Varati hoče s tem pseudonimom čitalce Amer. Slov., kojim so čičaške razmere še popolnoma neznane. To pa zato, ker nima poguma podpisavati s svojim lastnim imenom gorostasnih bedastoč, koje od njega sprejema Am. Slov. ba-je za kratek čas: sebi v zabavo, naročnikom pa v namen, da spo-žnavajo tega mlečnozobnega ši-šenškega fantalina nekoliko bolj v pravi luči. Da, da vidijo, kako se pa ta mladi lemenatejšek samega sebe slikati z dvema o-brazoma ter se praskati po svoji lastni nečisti buči s zastruplje-nimi nohti. Čičažanom so seve-da razmere znane in svojega faj-mošterčka le tiho, a občutno po-miljujejo, obožavajo in pri mašah celo zanj molijo, da bi se ga bog usmilil in mu podal malo več pa-meti, da ne bi popolnoma znorel, in bi škofu ne bilo treba pošiljati ga v Kankekec. — Ne, pa norcem ni zameriti ako norijo!

Vsakdo bi smel pričakovati od Amer. Slov., da je ta previdnejši, kajti list, ki hoče biti uzorno ka-toliški, voditelj in učitelj nezave-denega ljudstva, bi moral pisati vedno le resnice in bi nikakor ne smel hinavsko metati peska v oči naročnikom, ki ga podpirajo. — To je pa zlobna hinavščina, ako vedoma pristavi konec "pisma iz Ohicage", listnico uredništva, re-koč: "Gospod Sojar! Vidite, ka-ko Vas je zgrabil Pauliha! Niko-mur on ne prizanaša! Zato pa le na noge in pišite, kar želi Pauliha in tudi — mi."

Uredništvo prav dobro ve, ve tudi upravništvo in drugo tiskar-sko osovje, ve celo tudi cel od-bor tiskovnega društva v Jolietu, da Paulihata v Amer. Slov. ne piše drugi nego Sojar sam. Le nore norce brije! —

Čemu torej ono listnico uredni-štva. Ni li to potahnjena hinav-ščina? Ni li to pesek v oči naroč-nino pošteno plačujočim naroč-nikom Am. Slov.? Gotovo je! Ho-če li imeti sam Am. Slov. tudi svoje naročnike za slepe bedake? Najbrže! Morda pa misli tudi nas Čičažane slepiti? Nemogo-če! — Gotovo ne more trditi, da si je Sojarček napisal sam sebi tudi "listnico uredništva". Ne verjamemo! Če pa je temu le ta-ko, potem je pa pravi dokaz, ka-ko ima ta maziljeni mladenič oblast nad vsemi okoli Am. Slov., da se mu ne upa nihče ugovarja-ti, mu zabraniti ččkati čenče v predalih jolietkega tednika. Kaj so delničarji dmošnjega tiskov-nega društva res misljenja, da maziljenca razsvetljuje sveti duh in se mu pustijo, kar meni nič te-bi nič, od njega mezmerno pa-nati? Bože pomiluj! Ne, ne! "Listnica" je zgolj zlobna, uma-zana hinavščina Amer. Slov. Sram ga bodi!

Javna zahvala.

Cenjeni Collins Medical Insti-tute!

Večkrat sem čital v časopisih, da zamorete ozdraviti vsako bole-zen od blizu in daleč, a jaz tega nisem verjel, dokler nisem sam poskusil. Ko me je bolezen obiska-la, sem se na Vas obrnil, in sedaj vidim, da zamorete v resnici po-magati, če prav je bolnik oddaljen od Vas. Meni ste 3krat poslali zdravila, katera sem točno po na-vodilih porabil in tudi popolnoma ozdravil od revmatizma.

Srčno se Vam toraj zahvalju-jem ter priporočam vsakemu ro-jaku, naj se v vsaki bolezni obrne na: "Collins Medical Institute", 140 W. 34th Str., New York, N. Y. Srčni pozdrav

Martin Medic,
North Buena Vista Rante No. 2,
Iowa.

Razno iz Clevelanda.

Cenjenim naročnikom "Gl. Svo-bode" v Clevelandu.

Naznanjam vsem sočrugam na-ročnikom, kateri imajo še porav-nati naročnino za list, da se zgla-sijo pri meni na mojem domu ali pa pri g. Benediktu v notarski pisarni na St. Clair Ave., ako že nočejo poslati naročnine naravnost na upravništvo lista v Chi-cago. Jaz imam preveč opravkov in ne morem vsakega sočruga po-sebej obiskati, kakor bi rad. Na-ročnino od starih naročnikov bom kolektal le še tam, kjer se bom mudil na agitacijskem potu za nove naročnike. Prosim torej, da to storite in poravnate svoj dolg oziroma ponovite naročnino na mojem domu ali pri g. Benedik-tu, ali pa pošlite isto naravnost v Chicago.

Glas Svobode se tukaj širi, da je veselje, zato pa moram za-staviti vse svoje moči, da "pohuj-sam" in privedem v naš tabor kolikor mogoče več novih naroč-nikov. Le pridite vi kimovej ka-teri si domišljujete, da je "Am. Slovenec" začel "Glas Svobo-de", pridite k meni na dom in iz stea rad vam pokažem imenik na-ročnikov, da se prepričate, koli-ko jih jaz vsako nedeljo "pohuj-sam". Kakor imajo furji ob ne-čeljah največ businessa, tako ga imam tudi jaz, dasiravno mi je eni rojak na Hamilton Ave., 11. t. m. rekel, da v nedeljo ne plača naročnine za Gl. Sv. — G. J. P. Če se Vam mogoče zdi greh, ker sem jaz k Vam prišel v nedeljo, torej pojdite k spovedi in dobili bote najmanj tri odveze, kako svetinjo od Am. Slovence in morda še papežev žegen po vrhu. Ne mislite, da bo Glas Svobode zato kaj trpel, če Vi odpadete! O ne! — Tri novi pridejo na Vaše me-sto, tri, ki se ne bodo bali smrt-nega greha kakor Vi.

Pozdrav vsem svobodomisle-cem!

August Kužnik,
8323 Connecticut Ave., S. E.,
Cleveland, O.

Clevelandskim razmeram prime-ren inserat.

Iščem kompanista, da bi sku-laj ustanovila "business" za bo-žje podobe, paternostre, molitve-ne bukvice, škarje za striženje volne, svetinje itd. Morda dobi-mo v zalogo tudi odpustke, žajfo za kimovec, mazilo za dušni kri, mašino za grehe prešat in več ta-kih prepotrebnihih reči. Za dober "kšeft" garantiram. Svetinje, čeprav brez rinka, lahko vse pro-dava po 10c. Kdor ima torej zmožnost, naj se hitro oglasi, kaj-ti v Clevelandu je zdaj najbolji čas za to.

Dedič firme Vite & Marš.

Vi veste, ktera zdravila se že morajo rabiti. Anehor Pain Ex-peller je najbolje zdravilo svoje vrste. Napravljeno je pravilno in od učenih mož. Rabi se po vsem svetu. Nič ni boljšega. Cena 25c in 50c.

"THE PINKERTON LABOR SPY".

(Pinkertonski delavski ovaduh.)

Knjižica, katera opisuje neza-slišano ovadustvo v uniji W. F. of M., in katera morda reši živ-ljenje Moyeru, Haywoodu in Pet-tibonu.

Vsak slovenski delavec, ki je angleščine vešč, bi moral to knji-žico čitati. Stane 25c in se lah-ko naroči pri upravništvu "Gla-sa Svobode".

Delavci! Pristopajte k delav-skim unijam, kjer se nahajajo v vašem okolišču. Posebno velja to rudarjem v Minnesoti in dru-god po zapadu, koder ima West-ern Federation of Miners svoje lokalne unije.

Organizacija je moč, s katero računajo vaši delodajalci.

Ozdravljena težke bolezni ženskih ustrojov maternice belega toka, bolečin v želodcu in križu

Marija Rezič
209 5th St. Union Hill, N. J.

zahvaljuje za zadobljeno zdravje primariusu najznamenitejšega, najstarejšega in najzanesljivejšega zdravniškega zavoda v New Yorku in ta je:

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE.

To je edini zdravniški zavod v Ameriki v katerem prvi svetovni zdravniki in Profesorji posebnim modernim načinom zdravijo vse bolezni brez izjeme, bodisi katere koli ukutne, kronične ali zastarele bolezni kakor: bolezni na pljučah, prsih, želodcu, črevah, ledvicah, jetrah, mehurju, kakor tudi vse bolezni v trebušni votlini: bolezni v grlu, nosu, glavi, nervoznost, živčne bolezni, prehudo utripanje in bolezni srca, katar, prehlajenje, naduho, bronhialni, pljučni in prsni kašelj, bljuvanje krvi, mrzlico, vročino, težko dihanje, nepravilno prebavljanje, reomatizem, giht, trganje in bolečine v križu, rokah, nogah, ledjih in boku, zlato žilo (hemeroide), grižo ali preliv, nečisto in pokvarjeno kri, otekline noge in telo, vodenico

KAZEN.

Narava je oster masčevalec in brez ozira kaznuje vsak prestopnik njenih zakonov. V telesu ni bolj občutljivega in važnega organa kakor so ledvice, katere opravljajo najznačilnejše delo. Na vsak najmanjši nedostatek tega organa morate biti pozorni. Odženite bolezen takoj pri njenem pojavu in rešeni boste težke kazni, katero bode prej ali slej zahtevala narava. Rabite

SEVEROVO

zdravilo za ledvice in jetra.

Vedno večje zahtevanje tega zdravila je najboljši dokaz njega vrednosti. Ne vrjajte samo našim besedam. Pokusite ga sami! Cena 75c in \$1.25.

"Severovo zdravilo za ledvice in jetra je znamenito zdravilo. Jaz sem trpel in zapravil mnogo časa in denarja, brez da bi zadobil pomoč. Vzlic svoji potrpežljivosti in samozatajevanju nisem mogel praviati dela vseh prehudih bolečin. Vse drugače je pa bilo, ko sem zavžil eno steklenico Severovega zdravila za ledvice in jetra. Delam zdaj lahko ne čutim bolečin in sem popolnoma zdrav. Sprejmite mojo srčno zahvalo".
B. Veichar, Maynard, Ohio.

Proti živčnim boleznim, histeriji, sv. Vida plesu, nervoznem glavobolu in nespanju uživajte

.....Severov Nervoton.

Uteši in okrepi razburjene živce in povrne življenske sile, Cena \$1.00

Prodaja se v vseh lekarnah. Zdravniški nasvet pošljemo na zahtevo vsakemu zastoj

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

Jakob Dudenhofer

VINOTRZEC

339 Grove Street, Milwaukee, Wisconsin.

Priporoča vsem slovenskim salonom svoja izvrstna vina in likerje. Ima v zalogi tudi importirana vina likerje, kakor tudi lastnega pridelka.

P.J. DEDRICH je pooblaščen sprejemati naročila in denar.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo iz češkega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER MAGNET GRANAT

Razvaža pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvorite gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Poštnim potom lahko vlagate denar.

Da zamoremo vslužiti tudi zunanji vlagatelj uvedli smo da vloge sprejemamo poštnim potom. Vi lahko denar na vsaki pošti za nas vložite s pripombo naslova. Vloge sprejemamo od \$1.00 naprej.

Pišite po navodila na

SOUTH CHICAGO SAVINGS BANK

278-92nd Street

Chicago, Ill.

Pozor rojaki!!!

Potujočim rojakom po Zdr. državi, onim v Chicagu in drugim po okolici naznanjam, da točim v svojem novourejenem "saloonu" vedno sveže najfinejša pijača - "atlas beer" in vsakovrstna vina. Unijske smodke na razpolago. Vsace-mu v zabavo služi dobro urejeno kegljišče in igralna miza (pool table). Solidna postrežba zagotovljena.

Za obilen obisk se vljudno priporoča:

MOHOR MLADIC
617 S. Centre Ave. blizu 19
ulice CHICAGO, ILL.

POZOR ROJAKI!

Podpisani naznanjam rojakom v La Salle in okolici, da izdelujem vse vrste moške in ženske obleke najmodernejšem okusu.

Za obila naročila se najtopleje priporočam

VIKTOR VOLK krojač,
838 - 1TH ST. LA SALLE, ILL.

WISCONSIN PHONE 413

LOUIS ROBSSEL

Dvorana za društvene seje in veselice. Popotniki dobro došli. Postrežba s stanovanjem in hrano.

24 Union Street.

KENOSHA,

WIS.

RAZNO.

Najhitrejši parnik na svetu. — Cunard linija ima nov parnik "Lusitania", kateri je prve dni avgusta samo za poskušnjo prevozil 25 1/4 vrst na uro. Preskuševalna vožnja je trajala 48 ur in v tem času je prevozil 1200 milj. "Lusitania" je 790 čevljev dolg, 88 širok in nosi 43,000 ton. Pravi-jo, da je to največji, najtrdnjši in najhitrejši parnik na svetu. Iz Angleškega v New York bo rabil samo štiri dni in 7 ur. Z redno plovitbo iz New Yorka prične "Lusitania" 21. septembra t. l.

Direktorij "nezaželenih državljanov" (Directory of undesirable citizens) izdala v kratkem Walter McPherson in Parker H. Sercombe v Chicagu, Ill. Sercombe je urednik mesečnika "To-morrow Magazine". Ta direktorij bo obsegal imena in adrese vseh znanih, in neznanih voditeljev in uradnikov delavskih unij, socialističnih organizacij, voditeljev raznih štrajkov in političnih bojev proti kapitalistom. Dalje imena in adrese vseh agitatorjev, propagistov in organizatorjev za socializem, kakor tudi imena vseh časnikarjev, urednikov, pisateljev in poročevalcev, kateri pišejo za unijo in socializem. Končno bo ta direktorij obsegal imena in adrese vsakega socialista, unijske in razrednozavednega delavca, kateri se v kratkem pošlje svoje natančno ime in addresso ter priloži 10 centov. Kdor hoče torej z ramo ob rami stati pri Haywoodu, Debsu in Darro-wu, kot "nezaželen državljan", naj se oglasi. "Directory of Undesirable Citizens" bo stal s poštnino \$1.00. Pošlite \$1.10, svoje ime in naslov in dobite direktorij, v katerem bo uvrščeno tudi vaše ime. Pišite na: To-Morrow Pub. Co., 2238 Calumet Ave., Chicago, Ill.

Samostanski škandali v Italiji. Po vsej severni Italiji zlasti v Milanu vlada velikanska razburjenost vsled razkritja škandaloznih dogodkov v milanski sirotišnici, ki so jo imele v rokah nune. Prišle so na dan strašne ne-sramnosti in grdobije, ki so jih počenjale nune, patri in župniki. Oblasti so prisilile papeža, da je odredil preiskavo v vseh italijanskih učenih zavodih, ki jih vodijo nune. Pri tem se je dognalo, da je mnogo takih zavodov, ki jih cerkvene oblasti ne priznavajo. Svinjske nune in patri so vzbudili pri ljudstvu splošno ogorčenje. Vrše se proticerkvene demonstracije in tudi dejanski napadi na cerkve.

Cerkev in siromaki. — O postopanju "služabnikov božjih" proti siromakom navaja češki socialistični list v stari domovini "Pravo lidu" sledeči vzgled: v enem mestu blizu Olomuea si je neki 50letni delavec končal življenje in ostavil ženo in dvanajstero otrok v največji revšini. Kmalo po cerkvenem pogrebu dobila je vdova od župnika, ki je pokopal mrliča, pismo take vsebine:

"Dasiravno ste mi obljubila, da plačate pogrebne stroške za svojim pokojnim možem v znesku 15 kron takoj prvo nedeljo po pogrebu, vendar je minol že drugi teden, a račun še ni plačan. Nikarte misliti, da Vam bodo naši ljudje zastoj v službi, temveč plačajte 15 kron do nedelje, da bo imel pokojnik vsaj mir v grobu. Ako tega ne storite, tožil Vas bom jaz, mežnar, grobar itd."

Kakor ostali tako tudi ta be-stijalen župnik računa na gorostasno neumnost svojih vernikov, ko pravi, da mrlič v grobu ne bo imel poprej miru, dokler se nje-mu ne plača 15 kron. Torej naj-prvo plačaj popu, kar je popove-ga, potem šele boš deležen ne-beške dike. Je že tako!

Majhna ilustracija v okviru kapitalizma. — F. W. Bates, re-ven masinist v Quincy, Ill., je u-

kradel za 20c vrednosti mleka za svojo bolno ženo, abil je aretiran, peljan pred sodnika in obsojen na \$10 kazni in stroške. Bates je že dolgo časa brez dela, katerega ne more dostati. Zbolela mu je žena in zdravnik je določil, da aruzega ne sme uživati kot mleko. Ker je pa bil Bates brez vsa-cega centa, šel je enega jutra in ukradel posodico mleka, ki ni bi-lo več vredno kot 20c. Ko je Ba-tes s solznimi očmi razodel sod-niku ves svoj položaj, odredil je "dobrosrčni" sodnik, da ima "zločinec" do 16. sept. čas pla-čati kazen. Sodnik bi bil ravno tako dobro naredil, če bi

Sodrug!

Somišljeniki!

Pred dvajsetimi tedni je "Glas Svobode" opomnil svoje naročnike radi tiste male dolžnosti, v obliki \$1.50 ali 75c, katero imajo napram listu. Oglasilo se je mnogo sodrugov in prijateljev, in poravnalo svoj dolg ter si zagotovilo list za prihodnje leto ali polletno dobo. — Nikakor pa se ne moremo roči, da so se oglasili vsi in storili svojo dolžnost. Ne, večiko število naših zvestih naročnikov še molči in tem velja današnja beseda. — Kje so ti naši prijatelji, da ne dajo glasu od sebe? Ali so pomrli? Ni mogoče! Izumrli? Tudi ne; naši stari sodrugi se ne bodo izneverili svojemu prepričanju. Edino kar je, v vsakdanjih skrbih in trudu so pozabili na ta neznaten dolg za naročnino. Prijatelji, spomnite se torej in podprite Glas Svobode s ponovno naročnino. Naš boj je za vseskupne pravice zatiranega delavstva in je naperjen proti najhujšim nasprotnikom socialistično ali razvednozavednih delavcev — kapitalizmu in njega bratcu klerikalizmu. Naš boj je vaš boj. Držimo torej skupaj v tem boju drugače podležemo. Mi nečemo družega od vas, kakor lojalnost starih in pridobitev novih naročnikov. — Kje ste torej? Ako ste mrtvi, mi imamo rože za vas, če ste pa živi in zdravi, dajte nam glas, in mi vas bomo vodili v boju do gotove zmage. — Če mogoče naši naročniki čakajo glavnega zastopnika, moremo jim naznati, da istega še nimamo. Zaveden sodrug bo torej storil svojo dolžnost brez kakšnega obiska na njegov dom. — Kočno opominjamo sodruge krajevne zastopnike, da se malo bolj potrudijo pri agitaciji. Ako do 1. novembra t. l. dosežemo število 3000 naročnikov, potem bomo dali listu veliko večjo obliko ali ga pa pričeli izdajati dvakrat na teden. Stvar je zdaj v vaših rokah.

Upravištvo.

Dopisi.

Conemaugh, Pa., 4. avg.

Kakor je že znano čitateljem "Gl. Sv.", priredilo je tukajšnje mladeniško društvo "Danica" št. 44. S. N. P. J. z bratskim nam društvom "Adrija" št. 3 iz Johnstowna, Pa., 4. avgusta izlet na Woodville Heights, na prostoru rojaka Vida Rovaneš. Zaba-va je bila vsestransko dobra. Svirala nam je godba "Columbia Band" in tukajšnje pevsko društvo "Bled" nam je zapelo več mičnih pesmi. Imeli smo obilo ječmenovčka in prigrizka; rojak Josip Svoboda nam je pripravil dva koštruna. Vrhunec zabavi in znamenitosti tega našega dne je pa storil naš sodrug in brat Mike Štrukelj s svojim pomenljivim in skrenim govorom, ki ga je imel na veseličnem prostoru. Sodrugi Štrukelj je govoril z delavskega stališča; omenil je razredni boj, dotaknil se Haywooda in prešel tudi na list "Glas Svobode". Govoril je tako prepričevalno in ognjevit, da je moral večkrat prenehati z besedo pred gromovitimi medklci: Živel Haywood! Živijo "Svoboda"! Govornik je izrazil željo, da bi bilo dobro in potrebno, če bi tukaj ustanovili socialističen klub, da bi se lažje shajali in eden drugega bodrili v težavnem boju za pravice našega zatiranega delavskega stanu. Sklenili smo, da to v najkrajšem času tudi storimo. (Živeli zavedni delave! Op. ured.). Dalje se je govorilo tudi spomnil naših sodrugov, Kondata in Kakerja. Zaprta sta res in mrtva za nas — dejal je brat Štrukelj — toda mrtva ni svobodna misel, katero sta razširila med nami po svobodni miselnosti listu "Glas Svobode"; mrtvo ni njih delo. Seme že rodi sad, črni klerikalizem se vedno bolj umika svobodnemu duhu in socializmu in dan bo pri-

šel, ko trhlji stebri klerikalizma in kapitalizma padejo v nič in rudeč prapor, zmagovalno znamenje, bo zaplapolal nad vsemi narodi. Da se pa to zgodi, moramo biti složni, vstrajni in edino ta cilj imeti pred očmi.

Približno tako je govoril naš sodrug Mike Štrukelj, za kar mu izrekamo srčno zahvalo. Zahvaljujemo se tudi Vidu Rovaneš, ker nam je prostor podelil brezplačno. Nadalje se zahvaljujemo pevskemu društvu "Bled" kakor tudi rojaku Francetu Šega in njegovi soprogji Ivanki, katera sta nam bila tako naklonjena in nam skrbela za vsestransko dobro postrežbo. Srčna hvala tudi vsem ostalim rojakom in rojakinjam, ki so nam pripomogli do tako sijajnega uspeha in nas obiskali v tako obilem številu ne oziraje se na strankarstvo. Z socialnim pozdravom

Odbor mlad. dr. Danica.

Cleveland, O., 12. avg.

Cenjeni sodrugi in čitatelji Gl. Svobode! Nas Clevelandčane je zadela velikanska nesreča. Dva dušna pastirja sta jo kar obenem odfurala iz naše naselbine: po vsi Ameriki znani Hribar in naš "pričjubljenci" Zakrajšek, ki je bil pa malo časa tukaj. Tako smo prosili boga in škofa, da bi Hribar "letel" a Zakrajšek ostal, toda mi smo obračali, škof je pa obrnil. Bog nas ni pa menda zato uslišal, ker smo se včasih malo polasali, tožili smo se in bili vedno na courtu, baš tako kakor se spodobijo katoliškim možem. Dasi ravno smo pa hudo grešili, odvezo smo pa le dobili, vsak od svojega župnika in tako smo brez skrbi naprej eden drugemu kričali bacek, baraba, tepee, lump itd. Pa kaj, saj to vendar vse spada k napredku! Na Ulmanovi hali, kjer še danes tam nekaj visi... se tudi poznajo učinki napredka. Smola je, da je jo! Na St. Clair Ave. je vse polno grešnikov; greh se kopiči, da je groza in v skrbih smo, kaj bo, kaj bo, če ne bo kmalu dušnega pastirja, ki grehe požira. V Clevelandu imamo zdaj prostora za kake štiri "gospode". Volne sicer ni veliko, toda če bi tako do bro strigli kakor je znal Hribar, potem bi že šlo. Dobri škof nam je sicer dva že preskrbel (eden se pri Kržetu uči maslarstva in pavlihaologije), toda kaj to. Mi hočemo štiri, kajti čim več je farjev na kupu, tem večji je na predek. Bog nam grehe odpusti! Stavim groš, da prihodnje povem še kaj več o našem napredku.

Farški podrepnik.

Madison, Pa., 7. avg.

Cenjeno uredništvo! — Mnogi industrialni delavei dobijo znižan delavni čas ali večjo plačo, le mi ubogi podzemljaki, ki delamo v premogovih rovih, nismo tega deležni. Kompanije in kapitalisti se lahko veselijo ker smo tako potrpežljivi kakor osel, ki je rekel: kaj me briga če prav trava ne raste kadar jaz poginem. Toda mislim, da ne bo dolgo to trpelo. Tupatam se že svita, delavei si manejo prah z oči in prišel bo dan, ko bo tolikanj močnejše zagrnelo, kolikor je zdaj tiho. Socialni pozdrav!

Anton Kravanja.

Listnica uredništva.

Pošilatelju "Soče" v New Yorku: "Sočo" dobivamo, prijatelji, in dotični članek o samostanskih škandalih v Italiji smo tudi čitali. Da pa takih stvari ne poudarjamo dobesedno, za to imamo svoje vzroke. Prav lahko bi namreč trčili ob kak zakon, ki ščiti "moralo in snežnobelo čistost ameriških angeljev" in — saj veste — denuncijantov je pa toliko, kolikor je naših farjev. Pozdravljeni!

G. J. J., So, Omaha, Neb. — Oprosti, dopis, kakoršen je, ne more iti v list. Za take trditve je treba dobrih dokazov. Čudno se nam pa zdi, da ni tekom dveh let še nihče prijel blagajnika dotičnega društva na Calumetu, če je res to storil. Ko bi sodnijskim potom prijeli blagajnika in mu dokazali, da res ni denarja poslal, potem bi šele mi objavili celo stvar, tako pa ne moremo. Pošlji raje kaj drugega. Pozdrav!

Ostali sodrugi dopisniki, prosimo, potrpljenja. Drugi teden pride vse na vrsto.

Listu v podporo.

John Pozenel, E. Palestine, O., 50c. Hvala!

Socijalizem je nov štadij (doba) v kulturnem razvoju človeške družbe. Pojavil se je in prišel bo in ni je sile, ki bi ga ustavila.

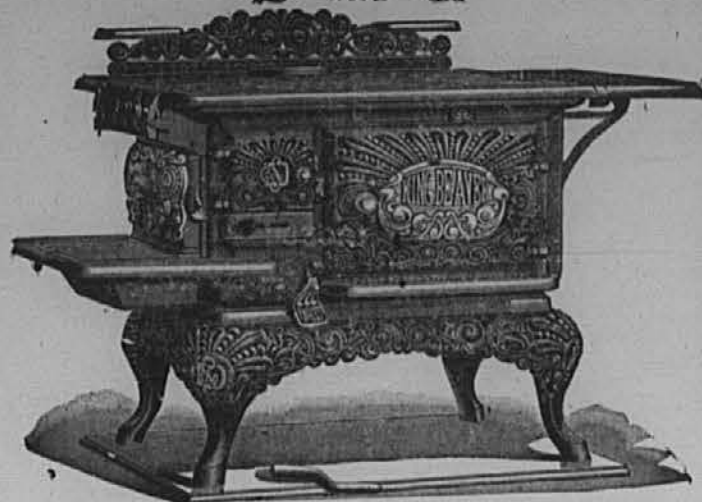
Klerikalizem se nagiblje proti večeru. Preživel je svojo dobo in propadel bo in ni je sile, ki bi ga obdržala.

Listnica upravnistva.

Opozarjamo opetovano svoje cenjene naročnike, ki se preselijo, da nam poleg novega naslova naznani-jo tudi stari naslov, kar jih ne stane mnogo truda, nam se pa dolgo-trajno zamudno iskanje prihrani.

Ako hočete prihraniti nekaj dolarjev, kupite peči in pohištvo pri

NAS

Jas. Vasumpaur,
na voglu 18 in Paulina ul. Chicago, Ill.

Ali se boš ženil to poletje